

SZÉKELY-UDVARHELY

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP
UDVARHELYVÁRMEGYE HIVATALOS LAPJA, AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEJYZŐK EGYLETE, AZ UDVARHELYMEGYEI ÁLTALÁNOS TANÍTÓ-EGYESÜLET
ÉS AZ UDVARHELYMEGYEI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI DÍJAK: Egész évre 8 kor. Félévre 4 kor. Negyed évre 2 kor. Papok-, tanítók-, gazdasági egyleti tagok- és közs. előjárónak egészévre 6 kor., a tanító-egylet tagjainak, közs. és körjejyzőknek 5 kor. — Egy példány ára 16 fillér. Megjelen hetenkint egyszer: vasárnap.

Felolvas szerkesztő és kiadó: **BETE GH PÁL.**

Hivatalos hirdetések 100 szög minden szó 4 fillér, azonfeül 2 fillér, magánhirdetések □ cm.-ként 6 fillér, többszöri közlésnél 4 fillérért közöltenek. — Nyílt tér sora 1 kor. Hirdetés és nyílt tér díja előre fizetendő.

— Hirdetéseket e lap részére elfogad minden hirdetői iroda. —

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BETE GH PÁL könyvkereskedése, könyvnyomtató és könyvkötő üzlete (Kossuth-utca), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések és hirdetések intézendők. — Kéziratok nem adatnak vissza.

A szent jobb.

Oh dicsőséges szent jobb, mely évszázadok hosszú során át a magyarnak legértékesebb ereklyéje vagy!

Amióta minden Szent-István-nap körülhordoznak vén Budavára útjain, azóta jaj de sokat fordult e haza sorsa, hol jobbra, hol balra.

A boldogság, balszerencse között te voltál egyaránt legdrágább kincsünk. Rajtad csüngött szemünk, ha az Isten két kezével mérte az áldást; töled vártunk jobb sort, a mikor rabigába törve, a szebb jövő hajnal pirkadását lestük.

Ennek a nemzetnek látható jelképe vagy te. S amig téged láthatunk, bizonyosak lehetünk, hogy nemzeti létünk még épségben meg van. Te belőled merítünk erőt, a mikor létünket veszélyeztetve látjuk, mert bizton reméljük, hogy a mit az a kéz kilencszáz évvel ezelőtt megteremtett és a mit annyi viszontagság közepette megtudtunk őrizni, annak az alapja kell hogy erősebb legyen a legerősebb várnál.

A hit és az alkotmány szimbóluma vagy te. A hit és az alkotmány, mind a kettő olyan védőbástyánk volt idáig, hogy sem küellen, sem az országban magában, mint a szű — rágódó ellenségeink át nem hatolhattak rajta.

Igenis hitünkkel és alkotmányunkkal évszázadokon át megóvtuk a Nyugatot, hogy az háborítatlanul szentelhetted egész idejét és erejét műveltségének fokozására, kulturájának emelésére. Hálából évszázadokon át ragadt rajtunk a barbár név. Idegenek, műveletlenek voltunk a Nyugat szemében, mert hőseink vérével megóvtuk őt a Kelet berohanásai ellen és mert magunk igába törve nyögtünk a behatolt ellenség önkénye alatt. De mindannyiszor feltámadt ez a nemzet, mely sohasem halt meg, mindannyiszor bebizonyítottuk, hogy élet- és tetterős faj vagyunk. S most, hogy néhány évtized óta mi is nyugodtan munkálkodhatunk, fényesen igazoltuk, hogy a műveltség iránt csak olyan fogékonyak vagyunk, akár szomszédjaink és csak az alkalom hiányzott, hogy már előbb is a művelt európai államok sorában a minket megillető helyet foglalhattuk volna el.

A dicsőséges szent jobb munkáját most fejezzük be, most rakjuk le a zárkóvet arra a nagy-koncepcziójú alkotásra, melynek alapkövét első magyar királyunk tette le.

Az Isten áldása kísérje továbbra is a magyart!

Postai feladókönyvek hitelesítése. Azon célból, hogy egy a posta portómentes igénybevitelére jogosult hatóságok, hivatalok, községek, testületek stb. — mint a fellevevő postahivatalok a felmerülő konkrét esetekben és általában mindenkor tudomással birjanak, illetve könnyű szerrel tájékozást szerezhessenek arról, hogy az engedélyezett portómentesség minő viszonylatokban, minő küldemény fajokra s mily feltételek alatt vehető igénybe és hogy ily módon elkerültessek azon tetemes idő- és munkavesztés, melyet a portómentesség terjedelme tekintetében gyakran felmerülő vitás kérdések tisztázása előidéz, a kereskedelemügyi m. kir. miniszter elhatározta, hogy a postai feladókönyveket a posta és távirat igazgatóságok utóbbi tekintetéből hitelesítsék. A hitelesítés olyképp történik, hogy a posta és távirat igazgatóság a feladókönyv borítékklapjára tudnivalókat ír, vagy ragaszt be, — mely a következő adatokat tartalmazza: az igényjogosult nevét és székhelyét, — kivel szemben és minő ügyekben vehető igénybe a portómentességet, — minő küldemény fajokra terjed ki a portómentesség, minő portómentességi záradékot kell alkalmazni, netáni egyéb feltételek, végül az engedély kelte és száma. A posta és távirat igazgatóságok a feladókönyvek fenti módon való hitelesítését közelebb fogják megkezdeni.

Harcz a fényezés ellen.

Mint a Vezuvot kitörésre készülő vulkanikus erő, annyira van már keblemben az elkeseredés indulata, a mely fölajdulásra ösztönzi szívemet.

Följajdulok, mint nő és magyar asszony. Tehát ne volnánk többé a régiek, kikről a történelem, mint a szép és nemes eszmék kivételének zárlóvivőiről emlékezik meg? Tehát elfajultunk mi is? Csak tőlünk függne, hogy a nemzetiséget fenntartó anyagi jólét helyreálljon és mi nem segítünk azon? Hát a csipke, selyem, arany és ezüst örökítették meg a magyar nő dicsőségének azt a refrénjét: »Magyar nőnek születél: áldd érte sorsodat!«

Csipke, selyem, arany és ezüst takarta ta-

lán Jézust a betlehemi jászolban? Nem. Mária saját kendőjébe burkolta csecsemőjét és Megváltót nevelt belőle. A sors beláthatatlan titkainál fogva megtagadta ugyan tőlem, hogy Megváltó: nevelhessek, megváltóját a mai kor förtelmeinek; de a megváltás ügyének zászlója kezemben lobog, hirdelve a takarékoság és egyszerűség iránti érzék; hova pedig az embert vágyai vezérlik: azon az uton szívesen halad.

Nem érdelek és nem is kívánok azért elismerést, mert velem született tulajdonság és áldott kezek által híven ápolt hajlamként velem nőtt az örökös foglalkozás és egyszerűség iránti érzék; hova pedig az embert vágyai vezérlik: azon az uton szívesen halad.

De a ki vágyai felett tud diadalmaskodni, azé a dicséret és üdv! Asszonyok, félre tehát a sok selyem, csipke és szalaggal. Mire való az? Ugy képzelem, mint a lovakon a sallangot. Szakértő szemek előtt nem birhat értékkel. A milői Vénust nem fődtek czifrán rendezett csipkék, szalagokkal tűzdelve és mégis a műértő felfedezte a durva kőalakban a páratlan szépséget.

Xántippét fődhetle volna a világ csipkéje, meg szalagja, mert Socrates életét még sem édesítette volna meg.

Legyünk asszonyok, ne legyünk divatbábok. Fáradjunk bele a munkába és nem az élvezetek sokaságába. Nagyanyáink gyertyánál himezték és kandalló világánál gyermekük alma felett örködve, fonták a legszebb fonalat, melyből a ház asztalának disze, a házi szőttes készült.

Asszonyaink gázvilágánál nézik, hogy melyik kelmének a színárnyalata áll legjobban arcukhoz és a kandalló világánál hallgatják a gyermekszobából jövő zajt és azon gondolkoznak, hogy vajjon melyik kávéházban adja a vizit és veti a blattot a férj: vagy talán éppen most udvarol a kasszírónak. Nagyanyáink a tűz melegétől kigyúlt arccal fogadták kedves vendégeiket; asszonyaink még egy utolsó pillantást vetnek a tükörbe, hogy hajuk eléggé jól van-e felsütve és nem ártott-e arcbőrüknek, hogy egyszer kénytelenek voltak kinézni a konyhába?

A „SZÉKELY-UDVARHELY“ TÁRCZÁJA.

Nyiralásom.

A „Székely-Udvarhely“ eredeti tárczája.

I.

Puhabársony fűben fekszem,
Erdőzugás ringat engem.
Egekben hord édes álmat,
Becsülettel rászolgáltam.

Rászolgáltam ott, hol annyi
Édes remény jár meghalni;
Hova sorsom átka lökött:
Poros akták, számok között.

Vágyaimnak szárnya támad,
Összejárak minden tájat,
Szedegetem a virágot,
Átölelném a világot!

Hü barátok, rokon lelkek
Egyről-másról beszélgetnek.
Olyan szép a mult emléke,
Meg is tudnék halmi érte!

Édes álom ringass engem,
Hogy a szívem gyógyírt nyerjen.
Ugy is elhagy ez a szép táj
S újra megjő, a mi rég fáj . . . !

II.

A mezőben merre járok
Mosolyognak a virágok.
A madárcák vígan szállnak,
Mintha nekem dalolnának.

A esacsogó, fúrge patak,
Lábaimnál tova szalad,
Kínálgatja a legszebbet,
Partjain a nefelejcsét.

Lombos erdő hűvös árnyán,
Mint valami puha párnán,
Gondtalanul heverészek . . .
Egy királylyal sem cserélek!

(Alsó-Kubin.)

Fülei Lajos.

Nagyboldogasszony napja

— Irta: Fülei Lajos. —

— augusztus 15.

Ezerharmencznyolczadik év augusztus tizenötödik napja volt. Mária mennybemenetelének ünnepe.

A magyarok első királya ott feküdt betegágyán, melyet az országnagyok szomorúan állottak körül.

Mely aggodalom tükrözött vissza a beteg arcán és az egész környezetben: mi lesz az országgal, mely még akkor a keresztényállam bölcsőjében szendergő kised volt? Inre herceget, a király gondosan nevelt fiát sirba vitte a halál. Ki lesz, aki az akkori viszonyok szerint, a nemzet fejlődését és egyetlen biztosságát képező nagy munkát sikeresen folytatja?

E kínos perczek között egyszerre felemelkedik a beteg király. Szokatlan fényben ragyognak szemei. Aznap volt Boldogasszony ünnepe. Megemlékezőn az ünnepről, lelkes, töredezett hangon így szól környezetéhez:

— Ne busuljatok. Az ég nem hagyhatja el országomat. Oh égi Szűz! neked ajánlom koronámat, nemzetemet. Vedd kegyes pártfogásodba örökségemet. Te légy a magyarok Nagyasszonya, kegyes Patronája!

Aztán nemsokára látható megnyugvással hunyta le szemeit az örökálmra.

Ettől a naptól kezdődik hazánkban a magyarok Nagyasszonyának nemzeti kultusza.

Zászlóinkon, fegyvereinken, jelvényeinken, pénzeinken, imáinkban, énekeinkben megjelenik a szent Szűz. Már IV. Béla és V. István diplomáiban Mária, mint »Domina et Patrona regni Hungariae« (Magyarország királynője és védasszonya) nevezetik.

A ragaszkodás, tisztelet és bizalom oly csodás módon nyilvánult, hogy nemcsak a katolikus Hunyadi Mátyás ékesíti kardját a »Patrona Hungariae« képével, hanem később még a protestáns Bethlen Gábor erdélyi fejedelem Gyulafehérvárt veretett aranyai is Mária képével készülnek. Sőt az egész világ katolikus népei közt imádkozni szokott Loretói litániában, a boldogságos Szűz egyéb dicséretei közé, a magyar tisztelet és buzgóság már századok óta »Magyarország védasszonya« címét is beiktatta.

Öseink Mária-kultuszának meg van a maga történelmi jelentősége.

A szent István király által megalkotott zsenge állam az erdélyi Gyula és a somogyi Kupa támadásaitól kezdve sok vérzivataros századon ment keresztül.

A magyar nemzet, testvér és rokon nélkül, teljesen egyedül állott az európai népek családjában és az akkori államalakulások nagy mozgalmi között.

Földi segítség hiányában az égiek pártfogását kereste. Az égiekben vetett bizalma megtette Istent a »magyarok Istenének«; Mariát, Gellértet, Albertet, Istvánt, Imrét, Lászlót, Margitot, Erzsébetet pedig házi, családi szentjeivé avatta.

Ki merné tagadni, hogy egy fensőbb hatalomba vetett erős bizalom nem adott erőt, lelkesedést a magyar fegyvereknek? A tatár- és törökudvarok nehé-

Hát bizony a rántás-szag nem gyöngyvirág-illat; de én azt hiszem és valom, hogy a gyöngyvirágillatot csak akkor lehet igazán élvezni, ha a rántást jól meg tudjuk keverni.

Nagyanőnk nyájasak és barátságosak voltak egymáshoz; asszonyaink ridegek és kelletlenek, rangfokozat szerint mérik a barátságot, mint a hogy nekik méri a kereskedő a szalagot.

Tisztelt Szerkesztő Ur! Én szalag, selyem és csipkéből zászlót varrtam össze, a takarékos-ság, munkásság betűivel behelmeztem három szót: »Egyszerűség, háziasság és szeretet.« Ha önnek tetszik ezen mivoletem, elismerése jeléül (mert hát a bölcsnek is jól esik az elismerés) adja ki lapjában felajánlásom árva betűit. Talán annyit reflektálnak reá asszonyaink, hogy el-olvasva, félredobják ezen felkiáltással: »Neveletlen az írója.«
Beregházi Árpád.

Ot év vármegyénk tanügyi életében.

Sándor Mózes kir. tanácsos, tanfelügyelő a következő jelentést terjesztette közigazgatási bizottságunk havi rendes ülésére:

Tekintetes Közigazgatási Bizottság!
Midőn a közelebbi múlt július havi ülés óta felmerült népiszkolai mozzanatokról tiszteletteljes havi jelentésem a Tekintetes Bizottság elébe terjeszteni szerencsém van, talán nem élek vissza becses figyelmevel, midőn a vármegye népoktatásának az 1899/900. tanév állapotát feltüntető lényegesebb adatokat a feldolgozott statisztikai anyag eredménye alapján bemutatom s egyuttal felhasználom az alkalmat annak is kitüntetésére, hogy a közelebbi lefolyt 5 évi ciklus alatt minő változások állottak elé a népiszkolai állapotok egyes főbb tényezőinél.

Erre alkalmat nyújt azon körülmény, hogy a fennálló szabályzat szerint 5 évenként csak egyszer gyűjtetnek és dolgoztatnak fel az állapotok teljességét feltüntető adatok.

Kiindulási pontul ennél fogva az 1894/5. tanévi állapotot kell feltüntetnem s azzal összehasonlítanom a most lefolyt tanév megfelelő adatait.

I. A tankötelesekről. Összeírtott az 1894/5. tanévre összesen 19.593, a most lefolyt tanévre 22.135, szaporodás 2.542.

II. A tényleg iskolába járókról. Az iskolába járók összes létszáma kitett az 1894/5. tanévben 17.775, az 1899/900. tanévben 19.833, szaporodás 2.058. Iskolázatlanul maradt az 1894/5. tanévben 1818, az 1899/900. tanévben 3.183, szaporodás 1.365. A folyó tanévben iskolázottak és iskolázatlanul maradtak összes létszáma 881-el haladja túl az összes tankötelesek számát s e többlet a vármegye tanintézetében tanuló idegen illetőségűek közül kerül ki.

III. A fentartási költségekről. Az iskolák ingatlanainak becsértéke az 1894/5. tanévben kitett 761.468 kor., az 1899/900. tanévben kitett 1.051.328 kor., szaporodás 289.860 kor. Az iskolai tőkék állaga kitett az 1894/5. tanévben 273.442 kor., az 1899/900. tanévben 208.293 kor., apadás 65.149 kor., mely összeg részint iskolai építkezésekre lett befektetve s az ingatlanok értékében benforgallattak, részint pedig a helybeli ev. ref. főtanodával kapcsolatban állott elemi iskola fentartására szolgáló tőke kimaradása folytán állott elé, mely tőke 35.562 koronával szerepelt s ez iskola megszűnése folytán a számitásból kihagyott. Az ingatlanok jövedelme kitett az 1894/5. tanévben 23444 kor., az 1899/900. tanévben 68.596 kor., szaporodás 45.152 kor., itt meg kell jegyezni, hogy a természetben meglévő tanítói lakások egyenkint 200 kor. béregyértékkel, a tantermek pedig szintén egyenkint 100 kor. hasonló értékkel vannak számitásba véve. Az iskolai tőkék kamaja kitett az 1894/5. tanévben 15.868 kor., az 1899/900. tanévben 13.728 kor., apadás 2.140 kor., ami

napjaiban a kitartást, csatáink annyi fényes győzelmet a nemzet egyedül a »Keresztények segítségének.« Magyarországi Védasszonyának tulajdonította.

A törökvilágból fennmaradt ének fájdalmas akkordja rezdül meg a keső kor költőjének is szívében:

»Midőn a boszus ég legnagyobb csapása,
A pártviszály, rontott e szegény házára,
A jobberzésűek, kikben sirt a lélek,
Latván, mint üldözik egymást a testvérek,
Fajdalmasan zengék: Boldogasszony anyánk!
Nagy inasokban lévén, így szólit meg hazánk:
Magyarországról, romlott hazánkról,
Ne feledkezzel el szegény magyarokról!«

A sokszor végenyészettel fenyegetett magyar nemzet érezte is a veszélyek közt az ő kegyes Pátronájának segítségét. Azért mindenkor dicsőségének tartotta a Mária iránti különös tiszteletét és bizalmát, melynek fényes bizonyossága a hazánkban neki szentelt számtalan templom.

Hazánk alsó vidékein, melyeket a Maros, Tisza hajjai mosnak és szent Gellért püspök apostoli verej-tekével hintett, nevezetesen Csanádmegyében kezdtek — több régi író szerint — Mariát »Magyarok Nagyasszonyának« és a mai ünnepet »Nagyboldogasszony napjának« nevezni.

Magasztos nemzeti emlékek fűzik tehát a magyar népet augusztus 15-ik napjához, mely emlékek méltó érzelmeikkel ringatják át lelkünket a rákövetkező nagy magyar ünnepnek, szent István napjának kegyeletes megünneplésére.

A hit és hazafiság testvérérzelmei közt feldob-banó szívünk imádsága az ég áldását kéri e napon édes hazánkra!

megfelel fenebb említett tőke apadásának. Állami forrásból származott az 1894/5. tanévben 97.152 kor., az 1899/900. tanévben 170.231 kor., szaporodás 73.079 kor. Községi forrásból származott az 1894/5. tanévben 22.614 kor., az 1899/900. tanévben 26.742 kor., szaporodás 4.128 kor. A tandíjból befolyt az 1894/5. tanévben 12.396 kor., az 1899/900. tanévben 11.822 kor., apadás 574 kor. Megjegyzem e tételnél, hogy a tandíj fizetés kötelezettsége, a közoktatási kormány szándékainak is megfelelően szálló irányzatot mutat s az általános tankötelezettségnek inkább az felel meg, ha a szegényebb osztály gyermekei általános tandíjmentességben részesülnek, ami azonban jelenleg az állami és községi iskoláknál a tandíjnak csak 25 százaléka erejéig volt keresztül vihető. Egyházi forrásból volt a bevétel az 1894/5. tanévben 57.314 kor., az 1899/900. tanévben 61.975 kor., szaporodás 4661 kor. Vegyes forrásból volt a bevétel az 1894/5. tanévben 6.046 kor., az 1899/900. tanévben 3.692 kor., apadás 2.354 kor. Személyi kiadások kitétek a tanítók fizetése címén az 1894/5. tanévben 196.016 kor., az 1899/900. tanévben 293.010 kor., szaporodás 97.006 kor., ami az időközben bekövetkezett fizetésrendezés és korpótlékok rendszeresítéséből s állomások szaporításából származik. Az említett változás a tanítói kar ellátására nézve annyival kedvezőbb, hogy míg az 1894/5. tanévben alkalmazásban volt 215 tanerő közül egynék általános javadalmazása 911 koronát tett ki, addig a most tanévben tényleg alkalmazásban volt 246 tanerő átlagos javadalmazása 1191 kor., ami átlag 280 kor. egyenkénti javulást tüntet fel. A dologi kiadások kitétek az 1894/5. tanévben 38.826 kor., az 1899/900. tanévben 63.776 kor., szaporodás 24.950 kor. E kiadási tételben jelentékeny része van az állami iskoláknál a hit- és erkölcs-tanítást teljesítő lelkészek tiszteletdíjának, mely összeg meghaladja a 7000 koronát. E szerint az összes bevétel volt az 1894/5. tanévben 234.842 kor., az 1899/900. évben 356.786 kor., több költség 121.944 kor.

IV. Az iskolákról. Az iskolák összes száma volt az 1894/5. tanévben 150, az 1899/900. tanévben 149, apadás 1, ami úgy állott elé, hogy Parajdon s Fátfalván 2-2 iskola olvasztatott össze államivá, s Ülkeben egy új hitfelekezeti iskola szerveztetett. Ezen iskolák közül állami jellegű volt 1894/5-ben 8, 1899/900-ban 34, szaporodás 26 s ezen kívül még 6 állami iskola szervezése van engedélyezve s a tényleges megnyitás csak pénzügyi okokból halasztottat el az 1901. évre. Községi jellegű volt az 1894/5. tanévben 57, 1899/900. tanévben 41, az államosítások folytán apadás 16. Róm. kath. jellegű volt 133, ma 34, az ükeli új iskolával szap. 1. A gör. kel. iskolák száma akkor és most változatlanul 6. Ev. ref. jellegű volt 30, ma 18, államosítás, továbbá a siklódi és etédi külön leányiskoláknak a közs. beolvasztása folytán apadás 12. Ag. ev. volt 4, ma 5, a szt-keresztbányai iskola felvétele folytán szaporodás 1. Unitárius jellegű volt 13, ma 11, államosítás folytán apadás 2. Az iskolák tanítási nyelvét illetőleg változás nem fordult elő.

V. A tanítókrol. A tanítói állomások létszáma kitett az 1894/5-ben 215, 1899/900-ban 248, melyek közül ürességben volt 2, u. m. a káp-oláh. és zsákodi r. kath. 1-1 állomás. Ezen állomások közül nótanítóval volt betöltve 3, ma 43, szaporodás 20.

A Tekintetes Bizottságunk több oldalról igénybe vett figyelmére való tekintettel mellőznöm kell a részletekre való kiterjeszkedést, melyek azonban akár a Bizottság összességének, akár egyes tagjainak iródmában rendelkezésre állanak.

Azt hiszem, hogy a felsorolt adatok által is meggyőzően indokolva van azon örvendetes körülmény, hogy népoktatásunk állapota erőteljes fejlődésben van, de nem zárkozhatsz el azon követelés elől sem, hogy a további fejlesztésen s főképp belterjes irányban, teljes odaadással törekedjünk.

A jövő tanév megkezdésére vonatkozó előmunkálatok megindítása a szokásos intézkedést, valamint a m. tanévi számadások összeállításáról és beterjesztéséről szóló felhívást már kibocsátottuk.

Végül mint örvendetes eredményt kell kiemelnem a m. havi ülés óta felmerült mozzanatok közül, hogy a korondi Pálpataka nevű havasi tanya egy új községi iskola tanítói javadalmazására, a község által tűzifában felajánlott 20 kor. értéknek 800 koronára kiegészítésül 780 korona államszegély van kilatásba helyezve s ennek folytán megtettük az intézkedéseket az iskola szervezésére nézve.

Ez iskolánál tehát a község által megadott gombhoz, Miniszter Ur Ó Nma hozzá varratta a kabátot s ezáltal biztosította a szegény község még szegényebb havasi lakóira nézve gyermekeinek tanításának lehetőségét.

Végül tisztelettel batorokodom becses tudomására juttatni, miszerint a járási faiskolák vizsgálatára kiküldött biztosok jelentései a folyó év tavaszán kitépített oltványokon kívül a faiskolákban meglévő 7468 alma és 1170 körte, 1-3 éves oltványon számoltak be s a folyó év tavaszán nemesített vadonczok száma 13714.

Tisztelettel kérem e havi jelentésem tudomásul vételét.
Sz.-Udvarhelyt, 1900. augusztus hó 2.
Sándor Mózes,
kir. tanfelügyelő.

TANÜGY.

A székelyudvarhelyi kir. állami főreáliskolában az 1900-1901. iskolai évre a beiratások f. évi szeptember 1., 3. és 4-én tartatnak meg, a javító vizsgálatok aug. 31., a pótló, felvételi és magánvizsgálatok a beiratási napokon d. u. tartatnak. A beiratásokhoz a tanuló szülei, vagy megbízottja kíséretében jelenhetik meg az igazgatóság előtt s a következő okmányokat tartozik magával hozni: a) a megelőző évről nyert iskolai bizonyítványt; b) keresztlevelet; c) újraoltási igazolványt. A főreáliskola első osztályába olyan tanulók vétetnek fel, kik kilencz évesek multak s az elemi iskola negyedik osztályát jó eredménnyel végezték. Olyanok is felvétetnek, a kik ilyen bizonyítvánnyal nem bírnak, csak ez esetben felvételi vizsgálaton kell igazolniok, hogy a megkívántató előkészültséggel bírnak. A többi osztályokba azok vétetnek fel, akik a reáliskola megelőző osztályát

legalább is elégséges eredménnyel végezték. Azok, a kik gymnasiumból, polgári iskolából, vagy esetleg katonai reáliskolából akarnak át lépni, szinten felvételi vizsgálatot tartoznak tenni, de csak azokból a tárgyakból, melyeket az elhagyott intézetben vagy egyáltalán nem tanult, vagy nem oly terjedelemben, mint azt a reáliskolában tanítják. A felvételi vizsgálat díja 20 korona, ellenben a javító vizsgálatok díjmentesek. Az évi tandíj 36 kor., mely két esetleg négy részletben is fizethető. Indokolt esetekben a jó előmeneteli és magaviseletű tanulókat fele, esetleg az egész tandíj fizetése alól is felmentheti az igazgatóság. A kik e kedvezményben részesülni óhajtanak, az intézet igazgatójához címzett s a legújabb keletű szegénységi bizonyítvánnyal felszerelt folyamodványukat a beiratáskor nyújták be. A beiratási díjak 10 kor. 15 fil. Ez alól felmentés nincs. Az intézettel kapcsolatosan egy 65 tanulóra berendezett internátus is van, melyben a tanulók felügyelet, teljes ellátást kapnak. Az internátusi díj 500, 400, 300, 200 kor., mely felévi részletekben előre fizetendő. Az internátus konyhájáról ebédet kaphat 30 székely származású tanuló, még pedig 15 évi 40 koronáért 15 pedig egészen ingyen. Ezen kedvezményekért címzett szegénységi bizonyítvánnyal támogatott kérsében. A székely származású tanuló nem csupan udvarhelymegyei, hanem más vármegyei is lehet. Ugy az internátust, valamint a főreáliskolát illetőleg az érdeklő és tájékozódni óhajtó szülőknek készséggel nyújt felvilágosítást az igazgatóság.

KÜLÖNFÉLÉK.

A király születésének 70-ik évfordulója alkalmából székely anyavárosunk szokatlanul élénk képet nyújtott. Az elő-estén három mozsárlövésre a nemzeti tricolorokkal ékeskedő köz- és magánépületek virág-csokrokkal díszített ablakaiból ezer meg ezer gyertyafény szórt világosságot a főtérre vonuló óriási közönségre. A helybeli önkéntes tüzoltó-egyesület derek zenekara az ezredéves emlékoszlopnál a Hymnust játszta, majd zenélve bejárta a város főutcait. Később szintén az oszlop előtt a helybeli székely Dal-egylet Ampovics cigányzenekara kíséretével gyönyörű, hazafias dalokat adott elő, a töle megszokott összehanggal. A városon kívül elterülő Csicsér nevű hegyen örömtűzek égtek. Tegnap reggel 5 órakor az önkéntes tüzoltó-egylet zenekara zenélve ismét bejárta a fő-utcaikat. Dél előtt 9 órakor az itt levő összes állami, vármegyei és városi hatóságok, testületek, katonaság Hollaky Arthur főispánnal élén a róm. kath. plebánia templomba, 10 órakor pedig az ev. ref. egyházbá vonult háláadó istenítiszteletre. Végül a nevezett hatóságok őcs. és kir. felsége születésének 70-ik évfordulója alkalmából Hollaky főispán előtt kifejezték hódolatteljes üdv- és szerencskívánataikat, melyeket a főispán táviratilag a belügyminiszter útján legfelsőbb helyre juttatott. Az 1848-49-es honvédek tisztes csoportja zászló alatt, igazán megható látványt nyújtott. A plebánia templomban Jung-Cseke Lajos apát pontificált, az ev. ref. egyházban pedig Bedő Ferencz mondott megható, szívhez szóló imát. — Daróc nagyközség is igen melegen ünnepelte e napot. Pénteken este fényes kivilágítás, fáklyafény, tüzoltó-zene mellett vonultak a község háza elé, hol hazafias dalokat adott elő a zenei ar Bergleiter Gusztáv lutheránus tanító vezetésével. Tegnap reggel az összes szász- és oláhnyelvű képviselő az előjárósággal, Török Lajos községi jegyzővel élén, a lutheránus templomba vonult, hol Gábor Márton háláadó istenítiszteletet és hazafias beszédet tartott. Ezután a község nagytérben közös ebéd volt, s magyar és szász nyelven folyt a fésztek ária.

Személyi hír. Hollaky Arthur főispánunk e hó 19-étől kezdődőleg 12 napi szabadságot nyert a belügyi m. kir. minisztériumtól. Ohajjtuk, hogy a legkellemesebb legyen e rövid idő az elvégzett sok és nehéz munka után s felfrissült erővel vezesse továbbra is vármegyei közügyeinket.

Kinevezés. Vármegyénk főispánja Imreh Domokos dr. kolozsvári egyetemi tanársegédet, Brandt József dr. miniszteri tanácsos, egyetemi tudós professzor assistensét — Udvarhelyvármegye közkörházához igazgató-főorvosnak nevezte ki. Rendkívül örvendünk, hogy a Brandt dr. professortól kitűnő bizonyítványt és ajánlólevelet nyert székely atánk fia foglalja el a mindenestre diszes, bár felelősségteljes állást. Reméljük, hogy az új igazgató-főorvossal teljesen új rendszer költözik közkörházunkba s méltán sorakozik majd az is a hasonló intézetek mellé. Ezen ohajjtásunk kíséretében kívánunk kitartást közhasznú intézetünk fellendítéséhez!

Áthelyezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Tompa Árpád nagyszabedű állami főgimnáziumi és Demjanovits Andor helybeli állami főreáliskolai rendes tanárok jelenlegi minőségükben kölcsönösen áthelyezte. Igen örvendünk, hogy kir. főreáliskolánk ismét egy derek tanárt nyer kebelébe.

Hymen. Spanyár Pal, a helybeli róm. kath. főgymnasium derek rajztanára Nagy-Boldogasszony napján eljegyezte Soó Mariskát, özv. Soó Károlyné kedves és művelt leányát városunkban.

A közönség kényelmére és előnyére Korond gyógyfürdőn turista-identy állított be a fürdő gondos tulajdonosa: Gáspár Gyula. Ennek nagy az előnye, mert a most érkező vendégek gyógydíjt egyáltalán nem fizetnek és a szobák árából is 50 százalék kedvezményt élveznek. A pompás üdülő hely valóban maga a természet remeke s igazán érdemes arra a nagy pártolásra, melyet ez ideyben is élvezett. Ma egy hete is igen sikerült mulatság volt a kiváló fürdőhelyen. Erről tudósítónk következőket írja: Az etédi műkedvelő társulat e hó 12-én (vasárnap) este tartotta meg táncmulatsággal egybekötött színelőadását, erdélyrészi fürdőink egyik legkisebb helyén Korondon. Szüire került »A falu rossa.« Az előadás iránt már napokkal azelőtt nagy volt az érdeklődés, úgy a fürdőző vendégek, mint a közelvidéki intelligentiája körében. A délutáni órákban egymást érték a fogatok a fürdő bejáratánál. Képviselve volt ott Parajd, Söfalva, Korond, Etéd valamirevalósága és a szomszédos Szováta fürdőn nyaraló közönség színe-java, kiknek sorai közt ott láttuk Sándor László nagyküüllővármegyei főispánt is. Az előadás maga minden tekintetben kifogás-

talán volt. A falusi székely állottak a háznak egészen zán élvezetünk a társjózu humor a közönség. A falusi. Ké láttuk Bekó Fancsali Árpád jával kellett pükben: Soó Szép Mózes Lidia. Felte tulajdonos a segítségére a részben fels köreben köz jegyet — egy volt, a társ sággal folyt r—t.

Uj nagyközség volt az u. p.

Har helybeli róm tesülünk — is, a ki mos

A igazgatási legyelmi viz járósága és jó karban mulasztása szolgabíró ve

Ker Farkas Ange deményezése egy szobor 1 K. 52 f.

s 17 K. 82 s adatott át a

Va A kopár Ká lakó minteg a Reitter-fel nélkülozések lakosságnak

kereskedők Csak az ig kenyerenél nélkül —

kevesebb ig nem élhet sem vándoro nem tudhat ott a seged tisztelet- és szíven visel

vidék ügyet fészolgabíróvól ohajtott kiegészítse e

Beutazta e Sövideket, gálta a sze doroljanak e

főbb törekv eszköz létes Töbök közt

kat kivilágít vendége vol ségileg üdv családot fel

Mindenütt a gadtak jóno reményt és székelyekbe.

falud, Farka toglatta, Szint Hugó ipark

Orley Kalma folytattak a szodagyar et tanácsos és

Ujvárról sz gokat kellő Küküllő viz turbina fell

Sövidek szek kezik Hegedi bevallani a

dottak.

Kom tekkel Seget m. kir. minis

diszteremben ispán, a vas fontos értéke

Ugy a keres képviseltette Emil minisz

tenyésztési t telyes száml Kemény Bél

Rubinyk Gy birtokos. W bewsky min

ter által m nivelesügyi engedélyez

magyarorsze telre szánt vezményes

a külföldről Az értekezl niszternek

iratban óha

lalan volt. A mükedvelők — kik egy-kettő kivételével falusi székely leányok és legények — remekül megállottak a helyüket s az ott összegyűlt elite-publikumnak egészséges, mesterkéletlen alakításukkal egy igazán élvezetes estét szereztek. Különösen ki kell emelnünk a tarsulat lelkét Szabó Martont (Gonosz P.), ki jóízű humorával, nyugodt játékával rendkívül meggyerte a közönség tetszését. Zajos tapsokkal jutalmazták. A falusi, könnyűvéré menyecskének pompás alakításait láttuk Bekó Juluskától (Finum R.). Méltó partnere volt Fancsalai Áron, (Göndör S.) ki különösen gyönyörű hangjával keltett méltó feltűnést. Jók voltak a saját szerepükben: Somodi Ferencz, Gagy Albert, Donáth Zsuzsa, Szép Mózes, Gedő Ferencz, Lőrinczi Ilona és Deák Lídia. Feltétlenül elismerés illeti meg e helyen a fűrdőtulajdonos Gáspár Gyulánét is, aki minden tekintetben segítségére volt a mükedvelőknek, a mennyiben termet, részben felszerelést díjtalanul engedélyezett; a saját körében közönséget toborzott és egymaga tízenhét drb jegyet — egy egész sort — vásárolt meg. A siker megvolt, a tarsulat halás is érte. Az előadás táncmulatsággal folytatódott. Jövedelem: 123 korona 80 fillér.

— **Uj posta.** Holnapi napon, aug. 20-án Daróc nagyközségnek is napi postája lesz. Eddig H.-Oklánd volt az u. p.-ja. most Kacza pályaudvartól kapja leveleit.

— **Harmincz éves találkozó** lesz e hó 22-én a helybeli róm kath. főgymnasiumban. Mint örömmel értesülünk — jelen lesz ezen Peteleki István neves írónk is, a ki most Szováta-fürdőn üdül.

— **A körispataki összeomlott iskola** miatt a közgazgatási bizottság nevében vármegyénk főispánja fejelemi vizsgálatot rendelt el Körispatak község előjárósága és iskolai gondnoksága ellen az iskola épület jó karban tartása, valamint az óvintézkedések elmulasztása miatt. A vizsgálatot Gálffy Kálmán főszolgabíró vezeti.

— **Kégyeletés** dolgot cselekedett Koss Józsefné Farkas Angela zalahalmi bányatanácsos özvegye. Kezdeményezésére a Homoród-fürdői kápolna javítására s egy szobor beszerzésére 30 korona gyűlt. A perselyben 1 K. 52 f., mely összegekből 14 K. 70 fillér szoborra s 17 K. 82 fillér készpénzben Jung-Cseke Lajos apáthoz adatott át a kápolna javítására.

— **Vármegyénk Sövidékéről** sok szó esett már. A kopár Kaladától északra, a Kis-Küküllő völgyében lakó mintegy 15 ezer tiszta székely van itt — mióta a Reitter-fele gyufagyár elköltözött — a legnagyobb nélkülözések között. Felmillió forgalmotól estek el. A lakosságnak nagyrésze kenyér nélkül maradt. Iparosok, kereskedők egymás után tűnnek el; jobb hazát keresni. Csak az igazi székely nem tagit; még a mindennapi kenyerenél is jobban szereti hazáját. A nélkül a rög nélkül — hol ősei annyi századokon át kitartottak, kevesebb igényekkel talán, de megelétek — a székely nem élhet. Eddig így volt. Csodálatos, innen még egy sem vándorolt. Hogy még meddig bírják a nélkülözést, nem tudható. De ne essünk kétségbe. Hol a szükség, ott a segedelem. Hollaky Arthur, vármegyénk köztisztviselő- és szeretetben álló főispánja idejövetele óta szívén viseli a tagadhatatlanul szegény sorban levő vidék ügyét. Most is, e hó 16-án Demeter Lőrincz dr főszolgabíróval a helyszínére utazott. Közvetlen közelből ohajtott látni, hogy eddigi információit teljesen kiegészítse és így a nép sorsáról tiszta képet nyerjen. Beutazta e vármegye inkább északkeleti részén levő Sövidéket, hol a legaprólekosabb részletekig megvizsgálta a székelyek bajait. Biztatta őket, hogy ne vándoroljanak ezután sem, mert neki és kormányának legfőbb törekvése: lehetőleg valamely gyár, vagy más eszköz létesítése által elviselhetővé tenni sorsukat. Többek közt a sobányát is meglátogatta, hol a tarnákat kivilágították. Délben Veress Gyula kir. fányanagy vendége volt. Ez alkalommal Parajd község küldöttségileg üdvözölte Kovács Gábor dral élen. Igen sok családot felkeresett és személyes látogatásokat tett. Mindenütt a legnagyobb tisztelettel és szeretettel fogadták jóindulatát s feszitelen magatartását, melylyel reményt és bizalmat öntött a már-már csüggedező székelyekbe. Hollaky főispán még Korond, Kecsetkifalud, Farkaslaka és Szentlelek községeket is meglátogatta. Szintén e héten voltak a Sövidéken Tauszik B. Hugó iparkamarai elnök, Sz. Szakats Peter titkár és Örley Kálmán iparfelügyelő is. Beható tárgyalásokat folytattak meghívott egyénekkel. Az esettel felállítandó szódagyár érdekében Friedenliebi Friz Pál kir. bányatanácsos és Felix Károly szódagyár-igazgató Maros-Ujvárról szintén szemét tartottak. A szükséges anyagokat kellő mennyiség- és minőségben találták. A Kis-Küküllő vizesését is megvizsgálták s kitűnt, hogy két turbina felállításával óriási villamert lehetne nyerni. Sövidék székely lakossága a legnagyobb halával emlékezik Hegedüs Sándor miniszterre, ki oly gyorsan kezdi beváltani a székelyföldi utazása alkalmával elmondottakat.

— **Kömlótermelők értekezlete miniszteri kiküldöttekkel Segesvárt.** Darányi Ignác dr földmivelségi m. kir. miniszter megbízásából Segesvárt a vármegye ház disztermében, Somogyi István nagyküllővármegyei alispán, a vaskorona-rend lovagja elnöklésével — igen fontos értekezletet tartottak e hó 13-án a kömlótermelők. Ugy a kereskedelmi, mint a földmivelségi miniszter képviseltette magát az értekezleten. Előbbi Rambovszky Emil miniszteri titkár, utóbbi pedig Bartók Géza állattenyésztési felügyelő képviselte. A termelők igen tekintélyes számban vettek részt, köztük Bethlen Bálint gróf, Kemény Béla báró, Somogyi Albert, Issekutz Győző dr, Rubinek Gyula orsz. G. E. titkár, Abraham Lajos nagybirtokos, Walbaum polgármester stb. voltak jelen. Rambovszky miniszteri titkár előadta a kereskedelmi miniszter által nyújtandó kedvezményeket, melyeket a földmivelségi miniszter átiratára hajlandó a miniszter engedélyezni. E szerint az erdélyi összes termelők a magyarországi sörgyáraknak szállítandó, ugy a kivitelre szánt kömlőszállítmányokra is: öt mmzásától kedvezményes díjszabást engedélyez. S ezzel párhuzamban a külföldről szállítandó kömlő eddigi tételeit fenntartja. Az értekezlet rendkívül örömmel fogadta Hegedüs miniszternek emez üdvös elhatározását s midőn ezt felirathban ohajta kifejezni, egyúttal kéri fogják, hogy az

egyed-ügynökök kapzsiságának ellensúlyozása céljából mondja ki a miniszter, hogy az erdélyi kömlótermelés központja Segesvár. S innen bármely hazai sörgyárnak és a kivitelre szánt, valamint a termelők által Segesvárra szállítandó kömlő már egy mázsánál is nevezett kedvezményben részesüljön. Az értekezlet ismételtten kéri a kereskedelmi minisztert, hogy a segesvári kömlővásár érdekében államköltségen központi vásáresarnokot létesítsen. A földmivelségi miniszter pedig arra kéri, hogy a termelés fejlesztése érdekében díjakat és állami érmekeket tűzzön ki. Azon esetben pedig ha magyarországi sörgyáraink a külföldön is általános elismerésben részesült hazai kömlőt használnak, ezért bizonyos kedvezményt, vagy kormánysegélyt nyújtenek. Próbafoztetés utján bizonyítsa be a miniszter a magyar kömlő versenyképességét, s hogy az a legkiválóbb sör gyártására is kiválóan alkalmas, mert a hazai gyárosok tévhite miatt csak így lehet a külföldi terményeket kiszorítani és a gyárosok részére is olcsóbb anyagot biztosítani. Igen, mert számtalan azon esetek száma, hogy a magyar gyárosok külföldi szállítók mulatnak, mert az olcsón innen kivitt kömlőt, mint külföldit drágán megfizetik velük. Igen nagy baj a magyar söriparra nézve az is, hogy idegen sörözők graszszálnak s azok befolyásolják a gyárosokat a hazai anyag beszerzésénél, sőt ha próbát tesznek a magyar kömlővel, talán éppen rosszakaratóból sem főznek olyan sört, mint a milyent tényleg abból főzni lehetne. Ezekből is a söröző szakfolyamok felállítását sürgetik. Külföldi tanulmányozás és a nyert tapasztalatoknak meghonosítására szakfériaikból bizottságot választottak. Mükömlőszáritót nem létesítenek, mivel az erdélyi részeken szeptember hóban már évtizedek óta a száritásra alkalmas időjárás van. A szabad levegő pedig erre a legzélsezerűbbnek bizonyult. Ezután az eddigi külföldi ártudósításokat továbbra is kérték s végül a később közlendő időben Segesvárt megtartandó országos kömlővásárt tárgyalták. A jelen évben három napra teszik s a határidőről annak idején a termelőket a Nagy-Küküllő és más vidéki lapok útján értesítik.

— **Az utadó** kivételéről összeállított lajstrom e hó 17-től számítottól 15 napon belül a helybeli városi adóhivatalnál megtekinthető.

— **Szmielőadás Bögözben.** F. hó 12-én Bögözben az odaváló és közeli községi tanulókból alakult mükedvelő társaság sikerült szmielőadást rendezett. Géczy István „Az ördög mátkája” cz. nagy hírnévre vergődött népsziműve került színre. Az előadás egyszerűen nagyserült volt. Ma ismétlik és a tisztajövedelmet az orosz-hegyi tűzkárosultak felségélyezésére fogják fordítani.

— **A szaldobosi fűrdőtelep** pénztára javára rendezett s ugy erkölcsöleg, mint anyagiilag igen fényesen sikerült kosaras tisztegalmonos felülfizettek: id. Daniel Gábor, ifj. Daniel Gábor, Boros Lajos, Márkó Márton, Pollák Ignác és Eötvös János 2—2 koronát; László Domokos, Szabó István, Balásy Sándor, Benke András, dr Tibold Miklós, Bartha Ferencz, Dániel Ferencz, Kiss Jenő és Karácson Béla 1—1 koronát; László Pál 40 fillért, a melyért e helyen is halás köszönetet mond a rendezőség.

Apróhirdetések.

E rovatban minden szót 4 fillért, vastagabb betűvel 8 fillért közöl a kiadóhivatal.)

Eladó ház. Vadász Kovács Jánosnak Székely-Udvarhelyt, a szombathalvi-utca szejletén levő háza eladó.

Calcium carbidot legelőnyösebben szállít a boszniai vez. rképviselője; valamint szabadalmakat is készítői és a kiválóbbakat értékesíti; ugyszintén mindennemű gépezeti és elektro-technikai berendezést pontosan küld: **Takacs Győző és Tarsa** mérnöki iroda Budapest, VIII. Szentkirályi-utca 10. sz.

Szerkesztői üzenetek.

S. P. Sok szó és tonta folyt már a nő ruhák kivágása mellett ellen folytatott harczban. Egy szellemes asszony azt mondta barátjának: „egy hajszállal mélyebbre, mint férjed enged és egy araszsal magasabbra, mint udvarlód szeretné.” Nálunk — ugy látszik — nagyobb a pártja a nuditásnak. Legalább ugy nyilatkozott egy ösztintesegeim ismert főúr, a ki afrikai utjáról hazatérve, egy casino-balon azt mondta, hogy öltözködés dolgában a civilisált és vad nők között nem sok különbséget lát. Igaz ugyan, hogy nálunk pl. operai díszelőadásokon, udvari bálokon a nőknek épen ugy elő van írva a kivágott ruha, mint a férfiaknak a frakk, de azért a mi jóízű magyar asszonyaink inkább sejtetnek, mint mutatnak.

L. B. Azt mondják az élet ismerő bölcsek, hogy a távolság a kis szerelmeket fölemészt, a nagyokat még nagyobbakra növeli. Azonban nem ajánljuk, hogy levelezésnek, mert egy német philosoph meg azt mondja, hogy semmi sem őli jobban a szerelmet, mint a levelezés.

S. I. Bizony igaz! Csak az fog érteni a paracselához, a ki megtanult engedelmessédni.

H. I. Ha igaz az, hogy az emher öszének kerékei vannak; akkor némely nő szemeket méltán lehet kerékkötőknek nevezni.

K. R. Nehéz arra felelni, hogy mi a szerelem. Valahol azt olvastuk, hogy a szerelem olyan mint a kísértetek, sokan és sokat beszélnek róla, de senki sem látta. Egyelőre tehát óvakodjék tőle.

H. J. Köszönjük. Csendes békétűrést a jeleni állapothoz. Szives üdvözlét az ifj. nevében is.

Dr. H. V. Szt-Góthard. Az újabb és a régi szives ígéretet is várjuk. Előre is köszönjük a bizonyára igen érdekes és tanulságos közleményeket.

F. L. Bpest. Megkaptuk. Köszönjük. Köszönjük az ifj. nevében is szives üdvözlétet. Az utóbbi szám már rendes helyére ment.

G. Az ívek rendes címre mentek. A feladat fontosságát és nagyságát méltányolni tudjuk. Igyekezzünk fogunk helyrehozni a késedelmet. Mit? ... Azt nem mondjuk meg.

Fono Géza. A lenről irt nagyfontosságú levelét, kénytelenek voltunk jövő számrá halasztani. Azt hisszük, nem vétünk, ha a politikát arra hivatott „napj kollégáink”-ra bizzuk s mi csak is mindennapi kenyér megszerzése körüli eszméket pengetjük. E nélkül semmi; még a politika sem élhet. Holott sokan épen ezzel foglalkoznak a legkevesebbet. Az ilyen és ehhez hasonló leveleket mi mindenkor szivesen fogadjuk — természetesen a reánk vonatkozó, bár nekünk igen bizelgő, ugynevezett dícséretet nélkül. Féltünk, hogy „elhisszük magunkat” s mi is politikámi kezdünk. Már pedig ez nem kenyérünk s így ezelnük sem lehet. Köszönet és a legszive-sebb üdvözlét.

Sz. keresztúri unitárius egyházkör közügyigazgatója. A beküldött „válasz” elkészt.

734. szám. Folyó 1900. vh.

Arverési hirdetés.

A székelyudvarhelyi kir. bírósági végrehajtó közhírré teszi, hogy székelyudvarhelyi kir. járásbíróságnak V. 314/2—900. polg. sz. végzése által Udvarhelymegyei takarékpénztárnak, képviselve dr Nagy Sámuel ügyvéd

által, szentegyház-as-oláhfalvi Tankó Áron, Gálffy Ádám, Ambrus Ignác és k.-oláhfalvi Ferencz László ellen 900 korona tőke és járuléka iránti ügyben, alpereseknél Szent- és K.-Oláhfalva községben összesen 1646 koronára becsült következő javai u. m.: Két hámos paripaló, egyik sötét, a másik világos pej szőrű, egy pár három gyeplővel együtt, két drb fehérszőrű tehén és még 4-től 17, tétel alatti ingókból 1-től 14. tétel alatti ingók Szentegyház-as-Oláhfaluban alperesek házában dél-élelt 9-től délután 2 óráig; és 15., 16., 16. tétel alatti ingók K.-Oláhfaluban 3 órára tüzetelt ki alperes házához **1900. szeptember hó 14-én.** nyilvános árverésen el fognak adni, melynél az egyes javak vételáron azonnal fizetendők, esetleg a becsíron alul is a többet ígérőknek el fognak adni.

Az árverési feltételek a bírósági végrehajtónál megtekinthetők. Ezuttal felhívatnak mindazok, kik a lefoglalt javak iránt elsőbbségi jogokat érvényesíthetni vélnek, hogy elsőbbségi bejelentéseiket az árverés kezdetéig, habár külön értesítést nem vettek is, alulirt végrehajtóhoz nyújtsák be, mert különben azok a végrehajtóhoz nyújtottak nem gátolván, egyedül a vételár fölöslegére fognak utasíttatni.

Székelyudvarhelyi bírósági végrehajtótól.
Sz.-Udvarhelyt, 1900. augusztus hó 16-án

Biró Sándor s. k.
kir. végrehajtó.

176—1900. végreh. szám.

Arverési hirdetés.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében közhírré teszi, hogy a sz. keresztúri kir. járásbíróság 1900. V. 85/1. számú végzése következtében Borbáth Dániel székelykeresztúri ügyvéd által képviselt Vas Miklós martonosi lakos javára Vas János és társai ellen 224 kor. s jár. erejéig 1900. évi márcz. hó 26-án foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 1099 koronára becsült következő ingóságok u. m.: szarvasmarhák, lovak, sertések, szekerek, török-buza, vasek és 1 pár hám nyilvános árverésen eladnának.

Mely árverésnek a sz. keresztúri kir. járásbíróság 1900. évi V. 85/2. számú végzése folytán 224 koronára tökéltetés, ennek 1900. évi január hó 1. napjától járó 6% kamatai, 1/100 váltódj és eddig összesen 129 kor. 94 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig Martonos községben alperesek házában leendő eszkölzésére **1900. évi augusztus hó 22-ik napjának** délelőtti 10 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szám-dekózók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérők szükség esetén becsíron alul is el fognak adni.

A mennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, jelen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Sz.-Keresztúr, 1900. évi július hó 28. napján.

Szalontai Albert,
kir. bir. végrehajtó.

Eladó üzlet.

Gyergyó-Szent-Miklóson, a főtéren

Lázár Antal

férfi és női

divatáru-üzlete,

mely évi 50 000 korona forgalommal bír — más vállalat miatt — beszerzési áron alól, tehát nagyobb százalék engedménnyel, **szabad kézből eladó.** Megkeresések egyenesen a tulajdonoshoz intézendők

B O R

tisza természetes erdélyi és magyarországi termés, melyek *valóságáért* teljes felelősséggel szavatol

FERNENCEL

GYULA

jöhírű pinczejéből Székely-Udvarhelyt (Kossuth-utca) kapható a következő előnyös árakban:

Nagyban 56 literen felül hektoliterenkint 36 koronától 140 koronáig.

Kicsinyben literenkint 56 fillértől 2 korona 80 fillérig.

Részletes árjegyzék: minta ingyen és bérmentve.

Az összes iskolai tankönyvek

Egész tanéven át, de főleg az új tanév kezdetén vásárol a „kis-“ és „nagydiák“.

Feltétlenül szükséges...

Feltétlenül szükséges, hogy tisztában legyen minden szülő és tanuló már mostazon helyllyel, hol úgy az iskolai év kezdetén, mint egész éven át állandóan a legkitünőbb minőségű, gondosan megválogatott iskolai szereket, valamint az összes elemi népiskolai és középiskolai tankönyveket

jelkiismeretes kiszolgálás mellett, pontosan beszerezheti s nyomban a legolcsóbb kedvezményes árárt be is költeti.

Ez az előnyös hely:

könyv-, papir-, író- és rajzszerek kereskedése Székely-Udvarhelyt

(Kossuth-utca, Pálffy-féle — a legcsinosabban díszített házban),

hol egyszersmint könyvnyomató, könyvkötő, könyv-, zenemű és újságkiadó-intézet is lévén, bármely irányu e körben tartozó kívánalmak gyors és olcsó kielégítést nyernek. Itt kaphatók még az összes iskolai tankönyveken kívül: fűmeci rajzlapok, Szénásy-féle vászonfedelű, elszakíthatatlan füzetek és naplók, Rigler-féle s más litépés és többféle írkák; Richter-féle körzők; Günther-Wagner-féle víz- és olajfestékek; a legkitünőbb író- és rond-tollak, tollszárak, tolltartók; rajzfüzetek, pontozott és sima lapokkal; ecsetek; oldott és darabos valódi kínai tusok; tus-csészék; törlogumik; rajzablak, rajztömbök; vonalzó minden alakban; rajz-szögek, szivacsok, iskolatáskák, a legújabb s legegyszerűbb kivitelben; palatáblák és palavesszők; kréták, zseb- és asztali tentatartók; elismert kiváló minőségű fekete, Atracén, piros, kármín, lila, Alizarin, zöld stb. tenták; bélyegző-festékek; oldott gumi és syndeticon (hideg halenyví); zseb- és előjegyzési könyvecskék (Notes); kitünő írónok és rajz-crayonok; közönséges és legfinomabb író-, csomagoló-papírok, valamint fehér és színes ítatópapírok; dus. választékú ima- és énekkönyvek, ifjúsági iratok; emlékkönyvek és képes levelező-lap albumok, képes levelező lapok több, mint 5000 féle választékban; iskolai hegedűk, hurok és más hegedűfelszerelések, vonók; ocarinák, (igen kedvelt és könnyen kezelhető hangszer); levélpapírok és horítékok; mindenféle iskolai nyomtatványok stb. stb.

Rajzablak és rajztömbök

Hegedűk és hegedűfelszerelések

Iskolai és községi nyomtatványok

A BŐRIPAR-SZÖVETKEZET

SZÉKELY-UDVARHELYT, Kossuth-utca.

Tagjainak keresete-, hitelle- és üzleti érdekeiknek előmozdítását tűzte feladatául. Ajánlja az erdélyi részekben pártatlanul álló olcsósága és kitünő cipőfelsőrészeit minden alakú cipőkhöz. Raktáron vannak és mindig a legkiválóbb minőségben kaphatók: I., II., III-szor ütöttet ökor- és bivaltalpak 90-135-ig. Angol talpbélés, cseres hasított, boeskor talpak. Tehén-, pilling- és borjúbőrök (fekete és viksos). Különféle legfinomabb zergék. Csizma- és cipőbélések mindenféle színben (juhbor). Legfinomabb szatén és lag, kitudbör, francia sevro, oroszlag. Szijgyártók részére blank és színes juhlag minden színben. Cipő- és eszma-kellékek a legnagyobb választékban. Szarvashör fekete és kocsimosó. Ponyvák mérték után megrendelhetők. Cipőkenőcsök fekete és sárgacipőkhöz legolcsóbban itt kaphatók. E szövetségnek rendes tagja lehet s az összes előnyökben részesül, ki legalább egy részjegyet vesz s azt havi 2 koronás összegekben pontosan fizeti. Egy részjegy ára 40 korona. Felvételre bármikor lehet jelentkezni a szövetséget helyiségében.

Uj! Különös figyelemre méltó. Uj!

A nagyméltóságú m. kir. honvédelmi miniszterium által hivatalosan jónak és czélszerűnek ismertettél el. KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS.

Ő fensége Salvator Lipót főherczeg udvarmesterei hivatala.

Általános Asbestáru-gyár.

Ő császári és királyi fensége Szalvator Lipót főherczeg rendkívül meg van elégedve az asbest-talppal bélelt cipőkkel. Ő fensége hosszabb gyalog kiránduláson használta a cipőket és érezte, hogy lábai nem fáradnak úgy el, mint más közönséges cipőknél. Küldök egy pár vadászcipőt, hogy annak a mintájára készítsenek másikat asbest-talpbéléssel, ugyanannál a czipésznel s aztán küldjék ide.

Hisszük, hogy e vadász-cipők ép oly jók lesznek, és ép oly megfelelők, mint megfelelők voltak a szalon-cipők. Zágráb, 1898. július 8.

Krahl, huszárkapitány.

Magyarország volt miniszterelnöke, a közigazgatási bíróság elnöke a következőket írja:

Tisztelt Doktor ur! Az asbest-betűti cipők kitünőnek bizonyultak, szilárdan és puhán járok; megszűnt minden lábfájam, hogy — azt hiszem — lábbajom semmi további orvoslást nem igényel. Szíves tanácsát köszöni. Dánoson, 1897. szeptember 17.

Wekerle Sándor.

Köszönetnyilvánítás Cho... Olga grófnő udvarhölgytől.

Óvjuk lábainkat a melegtől, nedvességtől és izzadástól.

Nincs többé lábfájás!

Sem tyuszem, sem izzadós láb, sem bőrkeményedés, sem lábdaganat, sem lábégés Rövid idejű viselés után megkönnyebbül a járása annak, ki cipőjét dr. Högyes-féle, az egész világon szabadalmazott asbest-talpbéléssel látja el.

Kettős vastagsága 2 kor. 40 fill. egyszerű 1 kor. 20 fill., homoktalp 80 fill., gyermekeknek fele. Az asbest-talpbélés kitünőségét legjobban bizonyítja, hogy a cs. és kir. közös hadseregnek és a m. kir. honvédségnek eddig 22.500 pár szállítottatott.

Viszontelárusítóknak megfelelő árendemény. Szétküldés csakis utánvétellel, vagy a pénz előleges beküldése mellett. Felvilágosítások, prospektusok és köszönetnyilvánítások ingyen.

Az asbestáru-gyár képvisellete:

Bőrpar-szövetkezet Székely-Udvarhelyt, Kossuth-utca.

PANAJOTH ALBERT MŰLAKATOS

SZÉKELY-UDVARHELYT. — KOSSUTH-UTCZA 44.

A t. közönséget van szerencsém értesíteni, hogy jó nevű üzletemet a jelenkor igényeinek megfelelőleg berendeztem s állandóan raktáron tartok valódi Singer és Medium (posztó-varró), Viberatis arikahajós és bőrvarró Hové, valamint szabó gépeket, melyek már többeket fölülmultak. Valódi aczélgépeimért 10 évig jótállok s vevőimet azon kedvezményben részesítem, hogy a nálam vásárolt gépeket ingyen javítom. A varrógépek raktáromon 33-100 frtg kaphatók.

A legfinomabb angol kerékpárok és kerékpár-kellékek állandóan nálam legolcsóbban kaphatók. Raktáron tartott gépeimért 2 évig jótállok, 1 és fél óra alatt kerékpározni bárkit megtanítok.

Villamos-jelző készülékek, villamos csengők, telephonok, vízvezeteki berendezések a legolcsóbb árak mellett eszközöltemek.

Monarch-féle gépek 100 frt. Pesoch-gépek 140 frttól 200 forintig.

Bármily gépek javítását, lakatos munkák, épületvasalások (rácszatok), sirkerítések készítését saját vagy idegen minták után elvállalom és pontosan teljesítem.

Tűzelők (takaréktűzhelyek) nagy választékban, kedvező árak mellett, esetleg előnyös részletfizetésre is.

Teljes tisztelettel:

Panajoth Albert.

Árverési hirdmény.

Szám. 10452-900. főszb.

Udvarhelyvármegyében a homoród-keménfyfalvi közbirtokosságnak tulajdonát képező erdejéből 31.95. k. holdnak mintegy 792 köbméter vekonyabb, 3198 köbméter vastagabb tölgy mília és 1561 köbméter tölgy tűzifa készlete iránti első árverés eredményre nem vezetvén; — a II-ik árverésre határozottul 1. évi szeptember 10-ike d. e. 10 órája tüzetik ki, azon község házhoz. Kiküldési ár 39.397 korona — bánalpenzül ennek 10 százaléka teendő. A részletes feltételek a községi bírónál megtekinthetők. Homoród-Oklánd, 1900. augusztus hó 11.

Benedek Imre, főszolgabíró.

Stackatur-nád nagyraktár.

Váltó-ekék legjobb kivitelben.

PAPP ZAKOR ENDRE

vasnagykereskedése az „Arany kaszához“ Sz.-Udvarhelyt.

Van szerencsém úgy a helybeli, mint vidéki nagyközönség igen becses figyelmét felhívni gazdagon berendezett

VASNAGYKERESKEDÉSEMRE.

Dus raktárt tartok a következő cikkekben: Mindennemű vajdahunyadi vasak, szerzőszámok és rugó aczélok, sodrony-, kovacsolt és gépszegek. Mindennemű szijgyártó-kellékek, kocsi- és szekértengelyek, fűtő- és főzőkályhák. Épület- és butorvasalások. Konyha- és háztartási cikkek.

Aczél váltó-ekék, gazdasági gépek, legjobb minőségű kaszák, kapák és fenőkövek. Valódi chinaezüst, alpacca- és csont-éveszközök. Mészeti és kertész-eszközök. Legjobb minőségű mülep. Postai megrendelések pontosan eszközöltnék. Jutányos ár és pontos kiszolgálás! Igen becses pártfogásért esedezve

teljes tisztelettel:

Papp Zakor Endre vaskereskedő az „Arany kaszához“.

Portland- és románozemement-nagyraktár

Épület-, butorvasalás és sodronyszeg-nagyraktár.